

Läkarförbundet får omfattande kritik från sina medlemmar

"Hotta upp förbundet", föreslår CS-ledamot

Läkarförbundet och alla dess delföreningar får omfattande kritik från sina medlemmar i en alldeles färsk opinionsundersökning som förbundet självt står bakom och som presenterades på årets fullmäktigemöte i slutet av förra veckan. En hel del är bra, men åtskilligt måste bli mycket bättre, anser medlemmarna.

Kritiken omfattar bland annat att medlemmarna känner sig oinformerade, inte delaktiga i verksamheten och saknar möjlighet att tycka till.

De vill att förbundet ska göra ett starkare intryck i sakfrågor för att känna att det är en maktfaktor att räkna med.

Läkarförbundet måste kommunicera med och arbeta närmare medlemmarna. Det behövs mer demokrati och mindre toppstyrning.

Det gäller att bevaka kårens frågor bättre i hälso- och sjukvårdsdebatten, att bidra till att stärka läkarens roll hos allmänheten samt att agera tuffare och ta tydligare ställning gentemot framför allt politiker och arbetsgivare.

Arbetsmiljön är den i särklass viktigaste sakfrågan som medlemmarna vill att förbundet ska lyfta fram. Därefter kommer lön och utbildning.

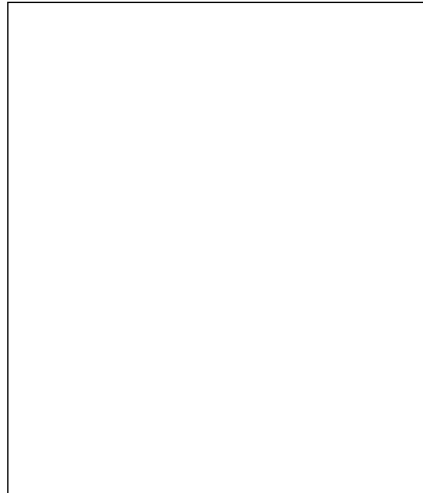
– Självklart finns det många saker att göra, det finns mängder av förväntningar att leva upp till, kommenterade informationschef Elisabeth Frostell när hon presenterade enkätresultatet.

– Undersökningen ska leda till handling. Vi har inte ställt frågorna bara för att få bekräftelse utan för att redan i höst kunna börja ett intensivt arbete för att hitta fram till vad framtidens Läkarförbund ska stå för och erbjuda medlemmarna.

Medlemsnyttan låg

Enkäten skickades ut till var tolfte medlem, 2 561 läkare. Svar kom från 1 741 stycken (68 procent). Frågorna avsåg i de allra flesta fall hela förbundsorganisationen.

När det gäller värdet av medlemskapet ger nästan 40 procent betyget under 5 på en 10-gradig skala och medelvärdet är 5,4. För nyttan är motsvarande siffra nästan 60 procent och endast 10

– **Vi måste göra** oss mer tillgängliga, anser Evita Zoucas, Överläkarföreningen.

procent ger betyget 8–10. Medelvärdet är 4,2.

Mer än var femte (22 procent) är tveksamma till framtida medlemskap. Helt säkra på framtida medlemskap är 30 procent. Elisabeth Frostell pekar på att en del av de tveksamma är medlemmar som snart ska gå i pension, men det är bara en del av förklaringen.

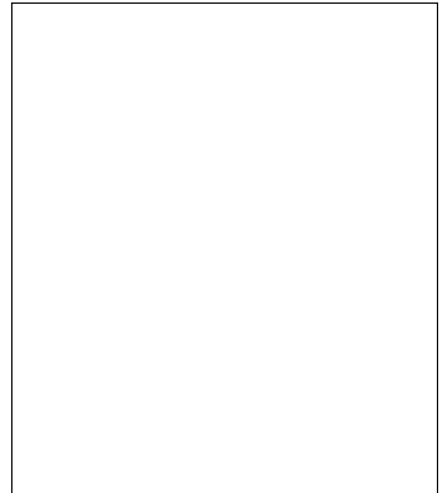
Vet inte vart de ska vända sig för att få hjälp

Medlemmarna vet i stor utsträckning inte vart de ska vända sig för att få hjälp. Endast 4 procent vet mycket väl och 25 procent ganska väl. Hela 54 procent vet inte speciellt väl och 15 procent vet inte alls.

– Här har vi att göra, påpekade Elisabeth Frostell.

I enkäten fanns en lång rad påståenden om L äkarförbundet där medlemmarna fick sätta betyg. På en 5-gradig skala hamnade sju av påståendena under 2,5 nämligen följande:

Arbetar framgångsrikt för att öka läkarnas inflytande över den dagliga arbetssituationen; Påverkar framgångsrikt sjukvårdspolitiken; Bedriver en verksamhet som jag kan påverka och ha inflytande över; Uppnår goda resultat i centrala och lokala löneförhandlingar; Driver framgångsrikt frågor om forskningens villkor; Bedriver en aktiv och kraftfull opinionsbildning; Driver framgångsrikt arbetsvillkorsfrågor som

– **Jag tror inte** någon är förvånad över kritiken, menar Ulrika Nilsson, Sylf.

arbetstider, inflytande, stress, tjänster.

Bästa betygen, knappt 4, får förbundet när det gäller »Kan arbetsrätt och ger ett professionellt juridiskt bistånd; Bistår kunnigt i ansvarsfrågeärenden».

För frågorna »Driver en politik som de flesta medlemmar ställer sig bakom» samt »Är en organisation med fungerande demokrati» ligger betyget strax över 3.

Bernhard Grewin, förbundets ordförande, påpekade att »det omfattande och rannsakande materialet har sin styrka i att det ger ett instrument, ett arbetsredskap att förbättra och att göra förbundet till en verksamhet med mycket större medlemsnytta».

Han underströk att även om kommentarerna i undersökningen många gånger var väldigt kritiska mot förbundsarbetet, så vittnade de samtidigt om »ett stort engagemang och intresse för vårt gemensamma yrkesförbund».

– Detta måste vi ta till vara och vända till något positivt, menade han.

»Hotta upp förbundet»

Lena Munkhammar, ledamot av centralstyrelsen, var alldeles förskräckt över enkätresultatet och visste inte riktigt om hon skulle gråta lite eller mycket.

– Alla här har vi varit duktiga i skolan. Hur många har haft en tvåa i betyg? Det är visst en och annan (sa hon när några tveksamma händer sträcktes upp i

Läkarförbundets fullmäktige beslutade att kräva ökade resurser:

”Öka sjukvårdens andel av BNP”

Sjukvårdens andel av BNP ska öka till lägst nio procent inom tre år, kräver Läkarförbundet.

Beslutet togs efter en lång debatt i fullmäktige, av en överväldigande majoritet av ledamöterna.

– Det är en viktig markering att vi tycker att sjukvården behöver mer resurser, argumenterade Christina Spjut, Överläkarföreningen som lade fram yrkandet under mötet.

Diskussionen kom upp under genomgången av Läkarförbundets verksamhetsplan för åren 2000–2002 och rubriken »100 steg för en bättre sjukvård», vilket är namnet på ett gemensamt arbete mellan Läkarförbundet, Landstings-, Kommun-, Vård- och Kommunalarbetarförbundet som handlar om hur man kan förbättra sjukvården i framtiden. Samarbetsparterna hade en konferens i Ystad förra året och kommer att ha en i Umeå i höst.

Under mötets diskussion kring förbundets medlemsenkät höjdes många röster för åsikten att Läkarförbundet måste vara tydligare i sin framtoning och gå ut mer offensivt. Samma diskussion kom igen under denna punkt.

– Det behövs fler klara ställningstaganden från förbundets sida. Vi borde gå ut och säga att vården måste ha mera pengar, tyckte exempelvis Lars Nevander, Mellersta Skånes läkarförening.

Vill inte ha höjd skatt

Någon ledamot tyckte att fördelningen till sjukvården var en politisk fråga som Läkarförbundet inte skulle lägga sig i och att han för sin del inte ville ha kommunalskatten ökad ännu mer. Många fler röster sade tvärtom.

– Om vi inte kan möta kraven från patienterna i vår budget är det vår skyldighet att säga det, tyckte Åsa Granqvist, Sylf i Malmö.

– Varför ska vi vara så fega, vi vet

ju var de svarta hålen finns. Sedan är det inte vår sak att anvisa varifrån man ska ta pengarna, resonerade Christina Berntsson från Göteborgs läkarförening och båda applåderades för detta.

Förbundets ordförande Bernhard Grewin manade till försiktighet:

– Vi får inte komma fel när det gäller siffror, sade han och föreslog istället att mötet beslutade att uttala att vården behöver mer resurser i förhållande till idag, men att ge centralstyrelsen i uppdrag att specificera hur mycket.

– Nej, nej, hojtade deltagarna och biföll sedan med stor majoritet yrkandet om lägst nio procent av BNP från överläkarföreningens Christina Spjut och Anders Dahlqvist som genom att lägga till »lägst» före nio procent såg till att diskussionen om svårigheten med att använda exakta siffror kom av sig.

Idag ligger sjukvårdens andel av bruttonationalprodukten, BNP, på ungefär sju och en halv procent.

salongen). Jag har också haft en tvåa en gång och jag var knäckt länge.

Hon pekar på att bara strax över 2 var betyget förbundet fick på flera punkter, bland annat när det gäller att påverka sjukvårdspolitiken.

Hennes förslag till förbättringar blev:

– Vi måste hotta upp förbundet. Det är alldeles för mycket dubbel-blind, placebo, randomiserad, kontrollerad i Sveriges läkarförbund och i läkarkåren.

– Det är för lite hjärta och själ. Det är för lite viljeytringar och engagemang från oss. Vi syns inte och hörs inte i den utsträckning som vi borde. Vi måste våga mer.

Dessutom sade Lena Munkhammar att hon aldrig känt sig så fackligt viktig som efter presentationen av undersökningen. Hon konstaterade att »vi har jobb att göra»!

Evita Zoucas från Överläkarföreningen menade att det är positivt att enkäten gjorts. Hon pekade på att många framhåller att det finns stora frågor – lönefrågan, arbetsmiljöfrågan och så vidare. Själv lyfte hon fram att det trots allt finns andra aspekter, exempelvis att kulturen inom de fackliga organisationerna måste ändras.

– Nu upplever medlemmarna, speciellt de yngre, att vi sitter för oss själva

utan att nå ut till dem. Vi måste gå ut och göra oss tillgängliga.

Hon berättar att hon är utsatt för en hel del påtryckningar inte bara från läkare inom den egna kliniken utan även från andra håll med frågor som:

– Vad gör ni åt jourfrågan?

– Vad gör ni åt arbetsmiljöfrågan?

– De vill ha en tydlig linje och de vill veta vad lokalföreningen tycker i frågor som är nära hjärtat.

Ingen förvånad över kritiken

Ulrika Nilsson, sylfare från Östersund, tyckte att »det är väldigt väl spenderade pengar och möda om vi lyckas förändra verksamheten efter resultatet av enkäten så medlemmarna blir mer nöjda med förbundet». Hon ansåg att det finns fog för kritiken. Samtidigt trodde hon inte att någon är förånad över den.

– Det är just de här sakerna som medlemmarna pekar på när vi diskuterar. De vill att mer möda läggs på det lokala planet för hjälp med löneförhandlingar och arbetsmiljöfrågor. De vill också att förbundet ska profilera sig mer i riksmidia, ha en högre profil och kunna påverka sjukvårdspolitiken.

Några problem att få Sylfare i Jämtland engagerade såg hon inte utan »det finns hur många som helst som vill jobba fackligt».

Men hon underströk ändå att det hos Sylfarna finns en stor skepsis mot Läkarförbundet som helhet.

– Jag tror att det mycket är en generationsfråga, det är olika kulturer.

Informationschef Elisabeth Frostell menade att en del av kritiken mot Läkarförbundets arbete är ett utslag av läkarnas missnöje med situationen på deras egna kliniker eller med sjukvårdspolitiken. Kritiken så att säga spiller över på förbundet, hävdade hon

»Medlemmarna ska få det förbund de vill ha»

– Men självklart tar vi kritiken på största allvar. Nu ska vi göra en djupare analys och sedan ska medlemmarnas synpunkter bakas in i det framtida förbundsarbetet. Meningen är att medlemmarna ska få det förbund de vill ha.

Anders Milton, VD vid förbundet, påpekade att det nu gäller att bli bättre på att se vad medlemmarna vill ha.

– Vi måste positionera oss så att vi motsvarar de förväntningar, de krav de har för att betala medlemsavgiften. Det ska vi göra som arbetar i verksamheten och styrelsen tillsammans med lokalföreningarna, yrkesföreningarna, specialitetsföreningarna och fullmäktige. För ytterst handlar det här om vad hela förbundet ska göra. •